

הקשר הצרפתי

לאורך השנים נהנו סרטים וסדרות ישראליים מתמיכה נדיבה של תעשיית הקולנוע הצרפתית, אך לאחרונה נרשמה ירידה. עד כמה משפיעה המלחמה בעזה על שיתופי הפעולה ולמה בפסטיבל בצרפת אין סיכוי לצפות ב"תיקי ביבי"?

נירית אנדרמן

פריז

מאה עיתונאים וכ-500 קנייני סרטים ממדינות שונות התקבצו בינואר בפריז, כדי להשתתף באירוע שכל תעשיית קולנוע בעולם יכולה רק להתקנא בו: הקניינים הוזמנו להקרנות של סרטים וסדרות טלוויזיה חדשים ולמפגשים עם מפיצים מקומיים, העיתונאים הוזמנו לראיין שחקנים ויוצרים של מיטב התוצרת המקומית שאמורה לעלות למסכים בשנה הקרובה. "יוניפראנס", ארגון המופקד על קידום והפצה של הקולנוע הצרפתי ברחבי העולם, ארגן ומימן את כל האופרציה הזאת, כולל האירוח של מאות המוזמנים בפריז ושורה של אירועים חגיגיים שהופקו במיוחד עבורם. לא מדובר בפורנות, אלא באסטרטגיה שיווקית

יעילה. אבל פעילות שיווקית מסוג זה יכולה להרשות לעצמה רק מדינה שמתקיימים בה שני תנאים בסיסיים: הכרה בחשיבותה של היצירה הקולנועית, והשקעה ציבורית נדיבה ביצירה כזאת. בצרפת בעלת המסורת הקולנועית המפוארת שני אלה בהחלט מתקיימים. מיסוד המעוגן בחוק ומוטל במדינה על כרטיסי קולנוע ועל שירותי טלוויזיה הופך את צרפת לאחת המדינות בעלות ההשקעה הציבורית הגבוהה ביותר בקולנוע, ומאפשר למרכז הלאומי לקולנוע, ה-CNC, תקציב שנתי גבוה במיוחד המיועד להפקת סרטים וסדרות ולקידום תחומי היצירה הללו. בשנה שעברה עמד תקציבו של ה-CNC על 711 מיליון יורו (יותר מפי 20 מתקציב הקולנוע בישראל), וב-2023 הוא אישר תמיכה ב-298 סרטים.

המשך בעמ' 2

המשך מעמ' 1

מה שמעניין במיוחד מנקודת המבט שלנו הוא שגם שורה של סרטים ישראליים וכו לאורך השנים ליהנות מהתמיכה המאוד נדי־בה הזאת. זאת בזכות אחת החטיבות ב־CNC שמטרתה לאתר פרויקטים קולנועיים במדינות אחרות, להשקיע בהם ולהפוך אותם לקופרודוקציה עם צרפת, וכן בזכות גופי שידור צרפתיים ובראשם ARTE שהשקיעו גם הם בלא מעט סרטים ישראליים לאורך השנים. קופרודוקציות כא־לה מילאו תפקיד חשוב במה שניקרא ״תור הזהב של הקולנוע הישראלי״ – תקופה שהחלה לפ־ני שני עשורים, נמשכה שנים אח־ות, ולאורכה נהנו סרטים תוצרת ישראל מאהדה רבה בזירת הקול־נוע הבינלאומית, כיכבו בפסטיב־לים וגרפו שורה ארוכה של פרסים. באותה תקופה, בתוך חמש שנים התמודדו ארבעה סר־טים ישראליים על פרס האוסקר לסרט הבינלאומי הטוב ביותר: ״בופור״ (2007), ״ואלס עם בא־שיר״ (2008), ״עג־מי״ (2009) ו־״הערת שוליים״ (2011).

זו היתה ישראל אחרת, יש־ראל של לפני המלחמה בעזה ול־פני הרפורמה של מיקי זוהר אשר דוחפת את הקולנוע המקו־מי לכיוון מסחרי במקום אמנותי. שיתופי הפעולה עם צרפת הול־דו אז כמה מהיצירות שסללו את הדרך לתור הזהב הזה: ״חתונה מאוחרת״ (2001) שפרץ את הד־רך לחו־ל לסרטים ישראליים, ״אור״ (2004) שזכה בפרס ״מצ־ל מת הזהב״ (סרט הביכורים המצ־טיין) בפסטיבל קאן, ״סוף העולם שמאלה״ (2004) שסחף כמות עצומה של קהל ישראלי לבתי הקולנוע, ״ביקור התומורת״ (2007) שזכה בשלושה פרסים בקאן ולהצלחה מסחרית בחו־ל, ״מדוונות״ (2007) שזכה אף הוא בפרס מצלמת הזהב, ו־״ואלס עם באשיר״ שאמנם יצא מקאן ב־י־דיים ריקות אבל היה לאחד הס־רטים המדוברים באותה שנה בזירת הקולנוע העולמית, וסיים אותה לא רק כמועמד לאוסקר אלא גם כזוכה פרס גלובוס הזהב לסרט הזר הטוב ביותר.

שתי המדינות שחתומות על המספר הגדול ביותר של שיתופי

פעולה עם הקולנוע הישראלי בשני העשורים האחרונים הן צרפת וג־רמניה. על פי נתוני קרן הקולנוע הישראלי, בשנים 2005-2025 השקיעה צרפת ב־212 סרטים ישראליים (118 סרטים עלילתיים ו־94 דוקו), ואילו גרמניה ב־216 סרטים (86 עלילתיים ו־130 דוקו). שאר המדינות משתרכות הרחק מאחוריהן. אבל דווקא בגלל הדו־מינטיות של צרפת בשוק הקופ־רודוקציות הישראלי והחלק החשוב שהיה לה בהונקת הקולנוע הישראלי החדש, מדאיג לראות את הירידה שנרשמה בהשקעותיה בסרטים ישראליים בעשור האח־רון. דווקא בתקופה שבה מקורות המימון של הקולנוע המקומי הולכים ומצטמקים – בין היתר בגלל הדלדול בהכנסות גופי השי־דור בעידן הסטרימינג ועקב כך צניחת השקעותיהם בקולנוע – מדובר בפגיעה כואבת במיוחד.

הקופרודוקציות בין ישראל לצרפת בתחום הקולנוע הגיעו לשיא לפני יותר מעשור. ב־2013 השקיעה צרפת ב־12 סרטי דוקו ישראליים ובעשרה פיצ־רים על־יתיים, ובשנה שלאחר מכן בעשרה סרטי דוקו ובתשעה פיצ־רים. מאז המספרים הללו הלכו והתכווצו. מאז 2019, השקיעו הצרפתים בעשרה סרטים מקומיים בשנה לכל היותר. נקודת השפל של שני העשורים האחרונים הגיעה בשנים 2023-2024. על פי נתוני קרן הקולנוע הישראלי, בכל אחת

שרלוט גינסבורג בעיבוד הצרפתי לסדרה הישראלית ״בטיפול״. בשער: ״ביקור התזמורת״ אשר זכה בשלושה פרסים בקאן

צילום: Manuel MOUTHIER; צילום השער: BLEIBERG ENTERTAINMENT/Collection Christophel via AFP

״ואלס עם באשיר״, שזכה לתמיכה צרפתית. ממובילי תור הזהב של הקולנוע הישראלי צילום: yes

המפיצים הישראלים אלא גם בהיסטוריה המשפחתית של כל אחד מהם. הם מכירים אותם כבר שנים רבות, הם מסבירים. ״יש בישראל קניינים מאוד טובים של קולנוע צרפתי, וזה לא הפסיק גם אחרי שפרצה המלחמה״, אומרת אלסטנה. ״יש בין שתי המדינות הרבה שיתופי פעולה. אני בטוחה שמאז החלה המלחמה היו פחות פגישות בין מפיקים ופחות חתי־מות על חוזים מאשר בדרך כלל, אבל אני מקווה שזה יחזור במהרה. כי היחסים בין ישראל לצרפת טובים, וזה תמיד בא לידי ביטוי בקופרודוקציות״.

לשאלה אם היו במאים צרפתים שסירבו לשלוח את סרטיהם לי־ש־ראל בגלל המלחמה, הם משיבים בשלילה. ״עם רוסיה זה בהחלט קרה לנו, אבל לא עם ישראל״, אומר פליסון. המקרה של רוסיה שונה מזה של ישראל, מסבירה

שומן. הוצאות ההפקה נסקו צילום: Léa Moscona

תובע התייחסות, השניים מדגישים כי היחסים בין שתי המדינות בת־חום זה איתנים, ושהקרנת סרטים צרפתיים בישראל לא נפסקה גם אחרי שפרצה המלחמה. ״בתי הקולנוע נסגרו לרגע אבל אז נפ־תחו מחדש, וזמן קצר לאחר מכן אוליבייה נקש ואריק טולדנו (צמד במאים יהודים צרפתים, נ־א) כבר יצאו לישראל כדי לקדם את הסרט החדש שלהם״, אומרת אלסטנה.

גם אחד האורחים הבכירים היחידים מחו־ל שהעזו לפקוד פס־טיבל ישראלי מאז 7 באוקטובר, הם מוכירים, היה במאי צרפתי. מישל הנוויציוס היה אורח הכבוד בפסטיבל חיפה בדצמבר שעבר. ״הוא חזר משם ממש לא מזמן עם סרטו ״סחורה יקרה מכל״, וסיפר לנו שהוא התקבל מצוין. ככה הב־נו שאנשים בישראל חזרו לפקוד את בתי הקולנוע״, אומר פליסון. יוניפראנס נמצא בקשר רציף עם חברות הפצה בכל העולם, ושני ראשי הארגון מגלים בקיאות מרשימה לא רק בשמותיהם של

הלן שומן, פסטיבל הקולנוע הישראלי בפריז: ״בעלי בתי קולנוע חוששים מהפגנות, פיגועים, דעת הקהל. אני מנסה לעזור, אבל זה כמו להיתקל בדלת סגורה. אני מקווה שזה ייגמר בקרוב״

אלסטנר, ״כי אחרי שפרצה המל־חמה באוקראינה, אנחנו לא הומנו מפיצים רוסים להגיע לכאן, כפי שעשו הרבה פסטיבלי קולנוע בינלאומיים. אם הם נרשמו לא דחינו אותם, אבל לא הומנו אותם ביוזמתנו. לעומת זאת את המפיצים הישראלים הומנו להגיע לפה כרגיל, וזה בכלל לא עלה לדיון. היה לנו מאוד ברור שכך נגהג״.

פליסון מסביר מה האינטרס הצרפתי להשקיע בסרטים ממדינות אחרות. ״בצרפת יודעים שישראל, למשל, הוכיחה בשנים האחרונות את יכולותיה בתחום סדרות הטל־וויזיה. בעברי הייתי בתעשיית הטלוויזיה וראינו את הכוח של ערוצים ישראליים ויכולות ההפקה שלהם״, הוא אומר. ״חוץ מזה יש שם שחקנים שמוכרים מנטפליקס, כמו ליאור רו־מ־פאודה״ שכבר הגיע להוליווד. כל זה זיכה את ישראל בהכרה, וגם הרבה תסריטאים מו־כשרים שיוצרים דברים שגורמים לאנשים פה לומר ״היי, משהו מע־ניין קורה שם בישראל״. זה גורם לך לרצות לעשות שיתופי פעולה עם האנשים האלה. יש הסכמה גורפת שסיפורים שהגיעו מישראל הם ברמה גבוהה מאוד, ולכן רוצים לעבוד עם האנשים האלה. עיבוד צרפתי לסדרה ״בטיפול״ זכה פה להצלחה גדולה מאוד, וערוץ TFI עומד להפיק עם קשת סדרה בשם ״8200׳, עם פטריק ברוהל – שישה פרקים על יחידת העילית של צה־ל, ובטח יש עוד דברים בקנה״.

״יש בין המדינות הסכם קופ־רודוקציה, וככה אפשר להשקיע בקופרודוקציות גם כסף ציבורי״, מוסיפה אלסטנר. ״זה קל יותר, זה מאפשר לצרפת להטביע חותם בכל מיני מקומות בעולם, זה פותח דלתות לפני סרטים דוברי צרפ־תית, וטאלנטים ממדינות אחרות מכניסים לסרטים האלה ניחוח בינלאומי. וזה אטרקטיבי במיוחד אחרי שישראל הוכיחה שהיא יודעת איך לדבר לשוק הבינ־לאומי – זה משהו שמחפשים בצ־רפת. מבאיים תסריטאי ישראלי שיקרא תסריט קיים, יגיד ״טוב, זה יותר מדי צרפתי, בואו נעשה את זה טיפה אחרת״, וכך מכניסים לס־רט איזה ניחוח בינלאומי שמגדיל את הסיכויים שלו להימכר בסופו של דבר ברחבי העולם. כך שתס־ריטאי ישראלי או שחקנים יש־ראלים מפורסמים זה משהו שבהחלט יכול לעזור בזמן המלח־מה זה קצת דעך, אבל אני בטוחה שזה יחזור מהר מאוד״.

קולוניאליזם תרבותי

יעל פוגל היא ישראלית שע־ברה לצרפת לפני כ־40 שנה, הקימה חברת הפקה והפצה ונח־שבת כיום למפיקה בולטת בתע־שיית הקולנוע והטלוויזיה הצר־פתית. הקולנוע הישראלי, לדב־ריה, מוכר היטב במדינה. ״זו ארץ סינפילית, יש קהל גדול שהולך לקולנוע, ובזכות מדיניות הממשלה רואים פה הרבה סר־טים צרפתיים ואמריקאיים אבל גם הרבה סרטים זרים, כולל מ־י־שראל״, היא מסבירה. היא עצמה הפיקה את ״מדוונות״ – סרטם של שירה גפן ואתגר קרת שזכה

אורי יהפון את רהיטר השון לחדש

שרות מבית

הלקוח וחזרה

40 שנות ניסיון

התמחותנו בחידוש וריפוד כל סוגי הרהיטים. מודרני, קלאסי עתיק וריהוט גן. כולל החלפת קש וינאי.

מבחר גדול של בדי-ריפוד לבחירה בבית הלקוח
לתיאום פגישה: **אורי שירין**
050-5205680 | 03-6482792
www.uri-shirin.co.il | ushirin@zahav.net.il
הגנים 16, רמת השרון

הקתדרה

מפגשים מהסוג האינטלקטואלי

"כמו צמח בר"

מופע מוסיקלי המוקדש
לסיפורים מאחורי השירים של
הפזמונאית והמשוררת רחל
שפירא ובהשתתפותה

מועדים נוספים לאור הביקוש

הפזמונאית והמשוררת המיתולוגית
רחל שפירא, שלאורך השנים לא הרבתה לדבר
על יצירתה, מגיעה לספר על שירה שהפכו
לנכסי צאן ברזל בתרבות הישראלית.

בין הסיפורים יבוצעו השירים: כמו צמח בר,
חלומות, עוד יהיה לי, היי שקטה, אדבר איתך,
שיר של יום חולין ומתוק האור בעיניים.

בהשתתפות:

רחל שפירא - הנחיה

גבי ארגוב - פסנתר וניהול מוסיקלי

מיקה עינב - שירה

נתן סלור - שירה

סלעית להב / עופר פלד - כלי נשיפה

תל אביב

שישי, 30.5.2025 בשעה 13:30 מוזיאון ארץ-ישראל (מוז"א)	חמישי, 1.5.2025 בשעה 20:00 אולם צוקר, היכל התרבות תל-אביב
חיפה - כרטיסים אחרונים	
שלישי, 25.3.2025 בשעה 19:00, אודיטוריום רפפורט, מרכז הכרמל	
כרטיס ב-115 ₪ במקום 145 ₪ מילת הקוד להנחה: שושנה	

עורכת התכנית: ד"ר תמרה ברוש

מוזיאון ארץ-ישראל

תל-אביב
חיים לבנון 2

*5288

052-9990513
katedra.co.il

אתגרים מורכבים. בשנה שעברה הפסטיבל שלה דווקא שגשג, כי רוב הקהל שמגיע אליו הוא יהודי, ורבים פקדו את ההקרנות כי רצו להפגין כך סולידריות עם ישראל. אבל השנה, היא מספרת, היא התקשתה לגייס מימון לפסטיבל מעבר לספונסרים הקבועים שלו. וזה דווקא כשההוצאות שלה על אבטחה נוסקות, בגלל המצב. "בשטרסבורג ביטלו את פסטיבל הקולנוע הישראלי כי איימו עליהם. עכשיו אני צריכה לשים כסף פרטי שלי על האירוע".

אבל כבר הרבה שנים שהיא נאלצת ללכת על ביצים. זה כך מאז שמירי רגב התנפלה ב-2018 על הסרט "פוקסטרוט" בטענה שהוא מכפיש את חיילי צה"ל, ושיגרה את השגרירות בפרוץ להפעיל לחץ על שומן כדי שלא תקרין אותו בערב הפתיחה של הפסטיבל. הלחץ הזה לא נשא פרי והסרט הוקרן כמתוכנן, אבל מאז שומן נוהרת בבחירת הסרטים, בעיקר כדי לא להרגיז את הספונסרים. "אני מאוד אוהבת את האנשים האלה ולא רוצה לאבד אותם", היא אומרת.

השנה הזהירו אותה שלא תעז להקרין בפסטיבל שלה את הדוקו המדובר "תיקי ביבי", החושף צי"ל לומי חקירות משטרה של ראש הממשלה בנימין נתניהו ובני משפחתו. היא לא התכוונה להקרין אותו מפני שמדובר בהפקה אמריקאית ולא ישראלית, אבל בכל זאת היו מי שטרחו להזהיר אותה, על כל מקרה. "נאמר לי שאם אני מקרינה את הסרט הזה, אנחנו יכולים לסגור את הבסטסה, והאמת אין לי כוח, גם ככה מספיק קשה לי למצוא כסף לפסטיבל".

העדות המשכנעת ביותר לר"ת תיעה העכשווית מתוכן ישראלי בצרפת, היא אומרת, מגיעה מתחום ההפצה. אף שבשנה החולפת הוקרנו כמה סרטים ישראליים בבתי קולנוע בצרפת, ואף בהצלחה — "החייל הנעלם" של דני רוזנברג ו"כביש הסרגל" של מיה דרייפוס, למשל — כל ניסיונותיה לסייע ליוצרים ישראליים להפיץ בה את סרטיהם בשנת 2025 נכשלו.

"ניסיתי לעזור להרבה סרטים ישראליים למצוא מפצים בצרפת, אבל אף אחד לא רוצה להפיץ אותם עכשיו, חוששים. ואלה דווקא סרטים טובים, אבל מפייצים אמרו לי שהם לא ייקחו אותם כי השנה קשה מאוד להפיץ פייץ פה סרטים ישראליים. זה בעיקר בגלל שבעלי בתי קולנוע חוששים. הם חוששים מהפגנות, מפיגועים, מדעת הקהל. אני מניסה ככל יכולתי לעזור להם עם קשרים מקצועיים, אבל זה כמו להיתקל בדלת סגורה. אני מאוד מקווה שזה ייגמר בקרוב".

התעמלות בוקר

1. איזה בין אינו ריגול?
2. איך אומרים "חיוץ" בלועזית מתמטית שגורה? (מונח קרוב לנרמז לעיל)

תשובות בעמ' 10

יעל פוגל. לא עניין פוליטי
צילום: Alma FOGIEL

המפיקה יעל פוגל:
"משהו קצת דעך
ביצירות שבאה
מישראל, לפחות
ביצירות שמתאימה
לשיתופי פעולה. פרויקט
שיכול לדבר לקהל
ישראלי וגם לקהל אירופי
זה לא עניין פשוט"

דניאלה אלסטנר וז'יל פליסון. בקיאות מרשימה בשמות מפיצים ישראליים
צילום: Marie Rouge / Unifrance

דניאלה אלסטנר,
"יוניפראנס": "תסריטאי
או שחקנים ישראליים
מפורסמים מכניסים
ניחוח בינלאומי. זה
משהו שמחפשים
בצרפת. במלחמה זה
קצת דעך, אבל אני
בטוחה שזה יחזור"

מסחררת, ב-2021 זה הביא יותר מ-50 מיליון קליקים בפלטפורמה של ארטה. בעקבות זה ארטה קנו שוב את "בטיפול" המקורי, שמו גם אותו על הפלטפורמה שלהם, וגם זה עבד מצוין. זה ממשיך, אנשים מחפשים עכשיו קונספטים ישראליים לעשות להם עיבודים, קנו סדרות וגם עושים קופרודוקציות, אני שומעת על מלא פרויקטים עם ישראל. אולי עכשיו זה קצת נב"ל, כי גם ההפקות בישראל קצת נעצרו בגלל המלחמה, אבל לא נראה לי שזה מסיבה פוליטית".

הפגנת סולידריות

לעומת זאת, הלן שומן, מנהלת פסטיבל הקולנוע הישראלי בפרוץ, מעידה שמאז פרוץ המלחמה, היא נאלצת להתמודד עם

שמדבר על משהו חיובי באותה תקופה שיחק לטובתנו, למרות הפחד לעזור לסרטים תומכי פלסטין.

"עשיתי עכשיו גם סדרה של חגי לוי, שגם לה השגנו מימון. זו אמנם סדרה אירופית בהולנדית וגרמנית, אבל אנחנו מפתחים גם קונספט ישראלי. זה על חבורת לא יכולה כרגע לומר על זה יותר, אבל הקונספט כל כך טוב שלא היתה לנו בעיה למצוא לו מימון. זה לא משהו פוליטי, אלא קשור ליחסי אנוש וגברים ונשים, וזה חזק ומבריק. אז אני לא מרגישה שיש עכשיו איזו ירידה בהתעניינות. אנשים שאני מדברת איתם לא יגידו לי 'אוי לא, רק אל תדברי איתי על סרט ישראלי'".

ובכל זאת, היא מסכימה, ל-7 באוקטובר היתה השפעה ומוכ"ר דווגמה שני סרטים ישראליים שהיתה שותפה להפקתם: "אין צל במדבר", סרט של יוסי אבירם בצרפתית ובעברית, ו"חלב" של מאיה קניג, שהופק

במצלמת הזהב בקאן ב-2007 — כקופרודוקציה ישראלית-צרפתית, ולאורך השנים עשתה זאת גם עם "שומרי הסף" של דרור מורה, ו"יהי בוקר" של ערן קולי-רין, "הפורצת" של הגר בן אשה, "חלב" של מאיה קניג ועוד.

לצד הדעיכה של הקולנוע הישראלי בעולם, צנח מספר הקופרודוקציות ישראל-צרפת. למה בעצם?

"אולי כי היו פחות סרטים טובים. קורה. תראי, אני עושה סרט ישראלי אחד בשנתיים בדרך כלל, וזה הרבה, כי כמה מימון צרפת יכולה לתת לסרטים זרים? זה מרוב. וחוזר מזה גלים כאלה באים בהפתעה. לפני כן לא היו הרבה סרטים מישראל, ואז פתאום היה רצון לגלות עוד ועוד כאלה, כמו שהיה עם הגל האיראני, ואז פתאום זה ירד כי זה כבר לא היה הפתעה. וזה קשור גם לתקופות שעוברות על הקולנוע עצמו. יש לי הרגשה שמה שהיה קצת דעך ביצירות שבהן מישראל, לפחות ביצירות שמתאימה לשיתופי פעולה.

פרויקט שיכול לדבר גם לקהל ישראלי וגם לקהל אירופי זה לא עניין פשוט".
את ישראלית לשעבר, אבל מה האינטרס הצרפתי להשקעה בקולנוע ישראלי?
"בצרפת יש קרן מיוחדת לסרטים זרים. היא משקיעה בהם בתנאי שיש להם מפיק צרפתי ושחלק מהכסף יושקע בצרפת. זה אומר שצריך לקחת טכנאי צרפתי לצילומים או לעשות את הפוסט-פרודקצן בצרפת, למשל. זו קרן מדהימה, אפשר לטעון שזה סוג של קולוניאליזם תרבותי, כי ברגע שצרפת עוזרת היא משפיעה על הסרט, הופכת לחלק ממנו, וזו דרך להשפעה פוליטית בעזרת תרבות. אז זה אולי קולוניאליזם אבל אני בעדו, כי זה עוזר".

האם הרגשת ירידה בנכונות צרפתית להשקיע בהפקות ישראליות מאז 7 באוקטובר?
"אני מפיקה עכשיו סרט דוקו לקולנוע, שארטה נכנסו אליו כמ"שקיעים. זה סרט פוליטי שמביים תומר הימן, על המפגש שלו עם עיסא עמר, פעיל שלום מחברון, הקשר שנוצר ביניהם ו-7 באוקטובר שפתאום קורה באמצע. אנחנו השגנו את המימון לסרט אחרי 7 באוקטובר. ההסתכלות היתה על התוכן, וכמובן תוכן